

KORRALDUS

Tallinn

..... 12.2017 nr 1-3/17/.....

Kihelkonna Vallavalitsusele vee erikasutusloa andmine ning keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

I. ASJAOLUD

Kihelkonna Vallavalitsus (registrikood 75022060, edaspidi ka *taotleja*) esitas 05.10.2017 kirjaga nr 11-2.3/1126 Keskkonnaametile vee erikasutusloa taotluse (edaspidi *taotlus*). Taotlus saabus ja registreeriti Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 05.10.2017 nr 14-6/17/11391 all. Taotluse kohaselt on vee erikasutuse eesmärgiks väikesadama rajamine, mis hõlmab kaide ja paadislipi rajamist, mille käigus uputatakse veekogusse tahkeid aineid (betoondetailid) mahus kuni 54 m³ ning sadama akvatooriumi ja faarvaatri süvendamist mahus kuni 500 m³. Väikesadam on planeeritud rajada olemasolevasse kanalisse, mida süvendatakse ja laiendatakse.

Planeeritav sadamaala asub Saaremaa läänerrannikul Kihelkonna vallas Abaja külas. Planeeritav ala hõlmab Laskeraja katastriüksust, katastritunnusega 30101:003:0327, pindalaga 4,38 ha. Laskeraja katastriüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa. Vee erikasutuse piirkonna koordinaadid on:

L-EST97 X	L-EST97 Y
1 6471666,8	384070,5
2 6471655,3	384080,2
3 6471624,8	384033,6
4 6471536,4	383920,1
5 6471544,9	383910,6
6 6471610,8	383999,4
7 6471666,8	384070,5

Veeseaduse § 8 lg 2 p 6 kohaselt on vee erikasutusloa vajalik, kui toimub veekogu, mille veepeegli pindala on üks hektar või suurem, süvendamine või sellise veekogu põhja pinnase paigaldamine ja p 7 kohaselt, kui uputatakse või heidetakse tahkeid aineid veekogusse. Veeseaduse § 9 lg-st 5 tulenevalt annab vee erikasutusloa Keskkonnaamet. Keskkonnaamet hindas vastavalt keskkonnaministri 26.03.2002 määrusele nr 18 "Vee erikasutusloa ja ajutise vee erikasutusloa andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise kord, loa taotlemiseks vajalike

materjalide loetelu ja loa vormid” (edaspidi määrus nr 18) esitatud andmeid ning need vastavad nimetatud määruses esitatud nõuetele.

1.1 Taotluse avalikustamine ja seisukohtade ärakuulamine

Veeseaduse § 9¹ lg 1 kohaselt avaldab vee erikasutusloa andja vee erikasutusloa taotluse saamisest alates 21 päeva jooksul pärast vee erikasutusloa taotluse menetlusse võtmist sellekohase teate ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Teade vee erikasutusloa taotlemise kohta avalikustati 09.10.2017, st. tähtaegselt. Ettepanekuid ja vastuväiteid vee erikasutusloa taotluse avalikustamise käigus ei esitatud.

1.2 Eelnõu avalikustamine ja seisukohtade ärakuulamine

Veeseaduse § 1¹ kohaselt kohaldatakse veeseaduse § 8 lg 2 p-de 6 ja 7 alusel antava vee erikasutusloa andmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) avatud menetluse sätteid, arvestades veeseaduse erisusi. Kooskõlas veeseaduse § 9¹ lg-te 2² ja 3 ning HMS §-dega 48 ja 49 tegi loa andja XX.XX.2017 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks taotlejale antava vee erikasutusloa eelnõu ja vee erikasutusloa andmise korralduse eelnõu. Loa andja edastas eelnõud vastavalt HMS § 40 lg-le 1 taotluse esitajale. Vastavalt HMS § 49 lg-le 2 ei või ettepanekute ja vastuväidete esitamiseks tähtaeg olla lühem, kui kaks nädalat väljapaneku algusest arvates. Veeseaduse § 9¹ lg 2² kohaselt on vee erikasutusloa andmise menetluses korraldatava avaliku väljapaneku kestus vähemalt 14 päeva. Eelnõuga oli võimalik tutvuda kahe nädala jooksul alates teate ilmunisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

II. KAALUTLUSED

Vastavalt HMS § 56 lg-le 3 tuleb kaalutlusõiguse alusel antud haldusakti põhjenduses märkida kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel lähtunud. Keskkonnaamet teeb vee erikasutusloa andmise otsuse lähtudes taotluses esitatud informatsioonist, eelhinnangust keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kohta (lisa 1) ning vee kasutamist ja kaitset sätestavatest õigusaktidest.

2.1 Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kaalumine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 11 lg 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa (siinkohal vee erikasutusloa) taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) algatamise või algatamata jätmise kohta käesoleva seaduse § 6 lg 1 nimetatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul ning § 6 lg 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja lg 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast § 6¹ lg 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lg 3 kohaselt on KMH kohustuslik KeHJS § 6 lg 1 tegevuste korral. KeHJS § 6 lg 1 alusel ei kuulu kavandatav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille korral on KMH kohustuslik. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lg 2 p 18 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 “Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu1” (edaspidi KMH määrus). KMH määruse § 11 p 7 kohaselt tuleb

KMH algatamise vajalikkuse eelhindang anda sellise tegevuse korral, kus toimub veekogu süvendamine või veekogusse tahkete ainete kaadamine alates mahust 100 kuupmeetrit, välja arvatud KeHJS § 6 lg 1 p-des 17 ja 17¹ nimetatud juhtudel. Tulenevalt eelnevast ning KeHJS § 6¹ lg 3 annab otsustaja käesoleva seaduse § 6 lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust.

KeHJS § 9 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, vastavalt veeseaduse § 9 lg-le 5 annab vee erikasutusloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

KeHJS § 6¹ lg 5 kohaselt kehtestatakse käesoleva seaduse § 6 lg-tes 2 ja 2¹ nimetatud eelhindangu sisu täpsustatud nõuded keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi määrus nr 31). Vastavalt määruse nr 31 § 5 lg 1 peab eelhindang sisaldama käesoleva määruse §-de 2–4 alusel antud järeldust kavandatava tegevuse KMH algatamise või algatamata jätmise vajalikkuse kohta koos põhjenduste kokkuvõttega.

Lähtudes eelhindangu (vt lisa 1) tulemustest puudub Keskkonnaameti hinnangul kavandataval tegevusel oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

- kavandatav tegevus ei mõjuta kaitsealasid, kaitstavate liikide elupaikasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletava tegevuse tulemusel ei teki olulist mõju veekeskkonnale sh merepõhja elustikule, kalastikule ja linnustikule juhul kui töid tehakse väljapool kalade peamist kudeaega (20.04–30.06) ja lindude peamist pesitsusaega (01.04–31.07);
- eelhindamise tulemusena selgus, et taotletav tegevus ei ületata piirmäärasid müra, õhusaastatuse ja vibratsiooni osas;
- eelhindamise tulemusena selgus olulise kumulatiivse mõju puudumine;
- seega puudub kavandataval tegevusel eeldatavalt oluline keskkonnamõju.

2.2 Kaalutlused vee erikasutusloa andmisel

Sadama rekonstrueerimisel on potentsiaalseks mõjufaktoriks akvatooriumi süvendamine mahus kuni 500 m³ ning tahkete ainete vette uputamine mahus kuni 54 m³. Teadaolevalt on süvendatava pinnase näol tegemist suures orgaanilise sette, muda ja kruusaga. Orgaanika ja muda teisaldamisel suureneb piirkonnas oluliselt heljumi kontsentratsioon vees, mis võib kanali voolu ja lainetuse mõjul kanduda rajatava sadama lähipiirkonnast kaugemale ning seetõttu tuleb vee erikasutusega seotud tööd ajastada väljapoole kalade põhilist kudeaega 1.aprillist kuni 31. maini. Tahkete ainete vette uputamine ja pinnase paigaldamine vahetult sadama territooriumi piiril ei tekita olulisel määral heljumit.

Süvendamisega seoses kaasneb tavaliselt otsene põhjataimestiku füüsiline hävitamine, juhul kui süvendataval alal on põhjataimestik. Süvendatavas merega ühenduses olevas kanalis olulisi taimestiku elupaiku pole inventeeritud. Seetõttu ei ole vee erikasutusega seotud tööde puhul ette näha olulist mõju põhjataimestikule.

Sadama akvatooriumis, süvendataval alal, põhjaloomastiku otsesed mõõtmisandmed puuduvad, kuid üldiselt on piirkonna põhjaloomastik varieeruv. Arvestades asjaolu, et kavandatud süvendustööde maht on suhteliselt väike siis võib eeldada, et sellest lähtuv negatiivne mõju

põhjaloostikule (arvukuse ja liigilise mitmekesisuse vähenemine) on minimaalne ning avaldub peamiselt süvendustööde käigus vette sattunud heljumi kaudu, mis settides võib põhjustada teatud liikide häirimist.

Süvendatud pinnase käitlemisega ei kaasne mõju veekeskkonnale, kuna kivine pinnas paigutatakse kanali servadesse ning pehme pinnas pumbatakse maismaale kinnistu piires. Tegemist on pinnasega, mis ei sea selle paigaldamisele erinõudeid. Samas tuleb süvendatud pinnase paigaldamisel sadamaalale jälgida, et oleks välistatud selle tagasivalgumine merre.

Kuna süvendustööd on planeeritud olemasolevasse merega ühendatud kanalis, ei ole ette näha olulisi muutusi kanali suudmes ja rannikumeres väljakujunenud tingimustele setete liikumise osas. Samuti ei avalda kaide rekonstrueerimise käigus toimuv tahkete ainete uputamine ja akvatooriumi süvendamine olulist mõju rannalähedasel alal hüdrodünaamilisele režiimile, mis omakorda võiks põhjustada ümberkaudsete randade olulisi muutusi.

Vee erikasutusega seotud tööd on sobivate ilmastikutingimuste korral teostatavad lühikese ajaperioodi jooksul (ca 1-3 kuud), mistõttu on vee erikasutuse mõju kokkuvõttes lokaalne ning lühiajaline. Arvestades tööde mahtu, ning lokaalset mõju, lisaks ka vee erikasutusloas kehtestatavaid piiranguid seoses kalade kudeajaga puudub vajadus vee erikasutuse järgse seire teostamiseks.

Laskeraja maaüksus paikneb kogu ulatuses Vilsandi Rahvuspargis (keskkonnaregistri kood RAH0000060) Kiirassaare piiranguvööndis, mis ühtlasi kuulub Natura 2000 võrgustikku Vilsandi linnu- (RAH0000091) ja loodusala (RAH0000570). Vilsandi rahvuspargi kaitse-eesmärgiks on LKS § 26 lg 2 p 4 kohaselt Lääne-Eesti saarestiku rannamaastike looduse ja kultuuripärandi kaitse. Vastavalt Vilsandi rahvuspargi kaitse-eeskirjale on piiranguvöönd rahvuspargi majanduslikult kasutatav ning kultuurmaastikuna säilitatav osa, kus majandustegevuses tuleb arvestada kaitstavate loodusobjektide seaduses ning selle alusel kaitse-eeskirjas kehtestatud tingimusi.

Maaüksusel on registreeritud Vilsandi loodusala kaitse-eesmärgiks seatud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübid rannaniidud (1630*, esmatahtis), püsitaimestuga kivirannad (1220) ning merealal ka liivased ja mudased pagurannad (1140). Piirkonnas esineb ka II kaitsekategooria taimeliikide kasvukohti.

Liigid, mille isendite elupaiku Vilsandi linnualal kaitstakse, on piilpart (*Anas crecca*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), hallhani e roohani (*Anser anser*), merivart (*Aythya marila*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), kühmnohk-luik (*Cygnus olor*), sookurg (*Grus grus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), kirjuhahk (*Polysticta stelleri*) ja hahk (*Somateria mollissima*).

Planeeringuga kavandatu ei ole otseselt vajalik ega otseselt seotud Naturaala kaitse korraldamisega. Maaüksusele rajatav väikesadam koos taristuga on kavandatud väljapoole kaitstavate elupaigatüüpide levikuala, kuid nende rajamine ning kasutamine võib neile siiski omada mõju. LKS § 3 kohaselt loetakse loodusliku elupaiga seisund soodsaks, kui selle looduslik levila ja alad, mida elupaik oma levila piires hõlmab, on muutumatu suurusega või laienemas ja selle pikaajaliseks püsimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid toimivad ning tõenäoliselt toimivad ka prognoosimisulatusse jäävas tulevikus ja elupaigale tüüpiliste liikide seisund on soodus.

Lähtuvalt eeltoodust ning asjaolust, et kavandatakse väikesemahulist süvendamist, ei mõjuta planeeritav väikesadama rajamine kaitstavate elupaigatüüpide soodsat seisundit. Kaitstavaid taimeliike võib mõningal määral ohustada tallamine, kuid kuna kaitstavate liikide kasvukohad jäävad kavandatavast kanalist kaugemale, on mõju vähene ning seda saab vältida kasutades olemasolevaid teid ja radu.

Kavandatava tegevuse peamised mõjud, mis võivad mõjutada linnustikku, on ehitusaegne müra ning heitmed välisõhku. Mõju on võimalik minimeerida, kui ehitustegevused kavandatakse ajaliselt väljapoole lindude peamist pesitsusperioodi alates 1. aprillist kuni 31. juulini. Ehitusjärgne mõju linnustikule ei ole oluline. Planeeritav tegevus ei too kaasa negatiivseid tegureid, mis võiksid häirida kohalikku Natura 2000 ala elustikku, ega mõju negatiivselt ala terviklikkusele ning Vilsandi rahvusparki kaitse-eesmärkidele.

Väikesadama kasutamisega kaasneb eeldatavalt pigem positiivne mõju rannaniidu hooldamise näol, mis tagab samuti selle soodsa seisundi säilimise. Hooldatud rannaniidud on olulised lindude pesitsus- ning rändeagssed kogunemispaidad.

Laskeraja maaüksus asub kogu ulatuses Läänemere ranna piirangu- ja ehituskeeluvööndis. Vastavalt LKS § 34 on ranna või kalda kaitse eesmärk rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine. Kavandatav tegevus arvestab ranna eripäraga, tagab seal vaba liikumise ning juurdepääsu ega mõju negatiivselt ranna kaitse eesmärkidele. Sadama rajamisel tuleb arvestada LKS § 37 ja 38 toodud nõudeid.

Lähipiirkonna teised arendused ja võimalik mõjude kumuleerumine Lähiumbruskonnas võimalikku koosmõju avaldavaid planeeringuid teadaolevalt ei ole. Seega ei ole oodata kavandatava tegevusega seonduvat mõjude kumuleerumist ega koosmõjude esinemist, mis tooks kaasa negatiivse keskkonnamõju piirkonna keskkonnataluvust ületaval määral.

2.3 Loa nõuete seadmine

Vastavalt eelpool toodule ja veeseaduse § 9 lg 2 p-dele 9 ja 11 ning tulenevalt taotluses esitatud andmetest kehtestatakse vee erikasutusloas tööde minimaalsema negatiivse keskkonnamõju saavutamiseks järgmised meetmed ja tingimused:

- 1) Vee erikasutusega seotud tööde tegemine on keelatud kalade kudeajal ja lindude pesitsusajal vahemikus 01.aprillist kuni 31 juulini.
- 2) Veekogust väljapumbatav pinnas, mida ei kasutata sadama ehitamiseks tuleb maismaale paigutada nii, et oleks välistatud selle tagasi valgumine veekogusse.
- 3) Sadama ehitamisel kasutatava tehnikaga tohib liikuda vaid mööda olemasolevaid teid, et vältida võimalikku mõju Natura 2000 alale.

2.4 Täiendav teave

- 1) Vee erikasutuse kohta tuleb Keskkonnaametile esitada aruanne vastavalt kehtivatele õigusaktidele.
- 2) Tööde käigus tekkivatest muudatustest informeerida Keskkonnaametit koheselt. Vastavalt esitatud teabele saab Keskkonnaamet teha otsuse, kas vajalik on vee erikasutusloa muutmine.
- 3) Vee erikasutusluba ei anna õigust ehitamiseks ja ehitise kasutamiseks.

2.5 Vee erikasutusloa kehtivus

Veeseaduse § 9 lg 1 p-de 1 ja 2 kohaselt tekib vee erikasutusõigus tähtajatu vee erikasutusloa alusel, välja arvatud juhul, kui luba taotletakse tähtajaliselt ja/või vee erikasutus on ühekordne. Taotleja on taotlusele märkinud, et soovib vee erikasutusluba saada tähtajatult. Kuna aga tegemist on ühekordse tegevusega, mis tähendab, et sadam ehitatakse valmis, pärast mida vee erikasutusega seotud tegevused lõpevad, ei saa luba anda tähtajatult. Seega antakse luba kehtivusega kuni viis aastat, mis on enamlevinud tähtaeg sarnaste tegevuste läbiviimisel.

III. OTSUSTUS

Tulenevalt eeltoodust ja Kihelkonna Vallavalitsuse (registrikood 75022060) taotlusest; lähtudes veeseaduse § 8 lg 2 p-st 6 ja 7, § 9 lg-st 5, § 9 lg 1 p 2; määruse nr 18 §-st 5 ja 8; vastavalt KeHJS § 3, § 6 lg 2 p-le 18 ja lg 2¹, § 11 lg-tele 2 ja 4, KMH määruse § 11 p-ile 7 ning kooskõlas Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirja nr 1-1/16/306 "Osakondade põhimääruste kinnitamine" p-dega 2.1.1 ja 3.5.8 otsustan:

3.1 Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine Kihelkonna Vallavalitsuse vee erikasutusloa taotluse menetluse raames. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

3.2 Anda Kihelkonna Vallavalitsusele (registrikood 75022060) vee erikasutusluba nr L.VV/330098 kehtivusega kuni viis aastat väikesadama rajamiseks, mis hõlmab kaide ja paadisliipi rajamist, mille käigus uputatakse veekogusse tahkeid aineid (betoondetailid) mahus kuni 54 m³ ning sadama akvatooriumi ja faarvaatri süvendamiseks mahus kuni 500 m³. Väikesadam rajatakse olemasolevasse kanalisse, mida süvendatakse ja laiendatakse.

Haldusakti on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.